

Yevropa Ittifoqi – O‘zbekiston: Barqaror energiya kunlari

Xalqaro konferensiya

O‘zbekistonda energosamaradorlik: istiqbol va muammolar
Radisson Blue mehmonxonasi, Toshkent, 2023-yil 27-iyun

O‘zbekistonda yakuniy iste‘molning energiya samaradorligiga oid siyosat

Muzaffar Xakimov, Maslahatchi, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi
Strategik islohotlar agentligi (SIA)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IQTISODIYOTI TARMOQLARIDA YOQILG'I-ENERGETIKA RESURLAR TEJALISHINING MAQSADLI KO'RSATKICHLARI

ENERGIYA SAMARADORLIK VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISH UCHUN HUQUQIY BAZA YARATILDI

QONUNLAR

"Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish to'g'risida"gi Qonun
(№ O'RQ-539 21.05.2019)

«Energiyadan oqilona foydalanish to'g'risida»gi Qonun (yangi tahrir)
(№ O'RQ-628 14.07.2020)

PREZIDENT FARMONLARI VA QARORLARI

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022 — 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" Farmoni (№ PF-60 28.01.2022)

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2023 yilda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini va energiya tejavchi texnologiyalarni joriy etishni jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori (№ PQ-57 16.02.2023)

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Energiya tejavchi texnologiyalarni joriy qilish va kichik quvvatli qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" Farmoni (№ PF-60 28.01.2022)

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Iqtisodiyotning energiya samaradorligini oshirish va mavjud resurslarni jalb etish orqali iqtisodiyot tarmoqlarining yoqilg'i-energetika mahsulotlariga qaramligini kamaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori (№ PQ-4779 10.07.2020)

VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORLARI

Vazirlar Mahkamasining "Elektr energiyasi, shu jumladan, energiyaning qayta tiklanadigan manbalaridan elektr energiyasi ishlab chiqaradigan tadbirkorlik subyektlarini yagona elektroenergetika tizimiga ulash reglamentini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori (№ 610 22.07.2019)

Vazirlar Mahkamasining "O'zbekiston Respublikasi Energetika vazirligi huzuridagi budjetdan tashqari Tarmoqlararo energiyani tejash jamg'armasi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qarori (№ 640 09.10.2020)

Vazirlar Mahkamasining "Energiya samarador va energiya tejavchi qurilmalarni xarid qilish hamda ushbu maqsadlar uchun olingan kreditlar bo'yicha foiz xarajatlarning bir qismini qoplash uchun O'zbekiston Respublikasi Davlat budjeti mablag'lari hisobidan kompensatsiya ajratish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qarori (№ 217 14.04.2021)

KUTILAYOTGAN NATIJALAR

6 mingdan ortiq obyektlarda energiya iste'moli hajmidagi muqobil energiya manbalari ulushini **30 foizgacha yetkazilishi**

2030-yilga kelib energiya sarfi hajmini **1,5 barobarga** kamaytirilishi

2030-yilga kelib umumiy quvvati **14 GvT** ga teng bo'lgan tiklanuvchi energiya manbalari obyektlarini, shu jumladan quyosh energetikasi - **7 GvT**, shamol energetikasi - **7 kvT** obyektlarini foydalanishga topshirish

Muqobil energiya manbalari ulushini bir yilda **25% gacha** oshirish hisobiga birlamchi energiya resurslarining tejalihi

2026-yilga kelib energiya samaradorlikni **20% dan kam bo'lmagan** miqdorda oshirilishi

2026-yilga kelib issiqxona gazlari tashlanmalarini **25% ga** kamaytirish

ENERGIYA RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA ASOSIY MEXANIZMLAR

ENERGIYA SAMARADORLIKNI TIZIMLI RAVISHDA OSHIRISH

Energoaudit o'tkazilishi lozim bo'lgan korxonalar reyestri tuzildi

Korxonalardagi energoaudit monitoringi tizimi tatbiq etish

Energoaudit natijalariga ko'ra energiya tejavchi tadbirlarni tatbiq etish

O'z vaqtida energoauditdan o'tgan korxonalar uchun iqtisodiy rag'batlarni qo'llash

ENERGETIKA MENEJMENTI TIZIMINI TATBIQ ETISH

Inshootlar va sanoat obyektlariga tatbiq qilish

Xodimlarni o'qitish

Ishlab chiqarishda va obyektlarda energiya samaradorlik mezonlarini belgilash

RESPUBLIKADA ENERGIYA SAMARADORLIKNI OSHIRISH BO'YICHA AMALGA OSHIRILAYOTGAN LOYIHALAR

LOYIHA

"SANOAT KORXONALARIDA ENERGIYA SAMARADORLIKNI OSHIRISH"

II-Faza

2011-2015-yillarda Jahon banki bilan birgalikda summasi **25 mln** dollarga teng "Sanoat korxonalarida energiya samaradorlikni oshirish" loyihasi tatbiq qilingan

II-Faza

2013-yilda **100,0 mln dollar** miqdorida qo'shimcha moliyalashtirish amalga oshirilgan.
Natijada **82 investitsiya loyihalari** amalga oshirilgan, yiliga **505,1 mln kVt-s** elektr energiyasi va **187,3 mln kub metr** tabiiy gaz tejalgan.

III-Faza

2018-yilda **200,0 mln dollar** miqdorida qo'shimcha moliyalashtirish amalga oshirilgan.

Natijada **118 investitsiya loyihalari** amalga oshirilgan, yiliga **548,1 mln kVt-s** elektr energiyasi va **230,0 mln** kub metr tabiiy gaz tejalgan.

Bir yilda tashlanmalar hajmining kamayishi **733,1 ming** tonnani tashkil qiladi.

LOYIHA

2022-YILDAN BOSHLAB "O'ZBEKISTONDA BINOLAR UCHUN TOZA ENERGIYA"

Loyiha summasi 143 mln dollar

Loyiha amalga oshirilishi (2027-yilgacha) natijasida 832 ta binoda (535 ta maktab, 195 ta bolalar uyi, shuningdek 95 ta kasalxona) modernizatsiya va rekonstruksiya amalga oshiriladi.

Energiya samaradorlik 86% gacha oshiriladi

LOYIHA

2016-YILDAN BOSHLAB "MARKAZLASHGAN ISSIQLIK TA'MINOTI TIZIMINI REKONSTRUKSIYA QILISH"

Сумма проекта **221,0** млн. долл. В результате реализации проекта (до 2024 года)

- ✓ экономия природного газа – **106,9** млн. м³;
- ✓ Экономия электроэнергии – **30,4** млн. кВтч;
- ✓ Экономия холодной воды – **2,6** млн м³;
- ✓ Выбросы углекислого газа в атмосферу уменьшится – на **42 100** тонн;

Повышение энергоэффективности в тепловых сетях с **56,9%** до **93%**;

2023-YILDA ISHGA TUSHIRILADIGAN ENERGIYANING TIKLANUVCHI MANBALARI

LOYIHALAR SONI

9

QUYOSH ELEKTR STANSIYALARI

400 MBT

Buxoro va Qashqadaryo viloyatlari

100 MBT

Jizzax viloyati

100 MBT

Toshkent viloyati

100 MBT

Samarqand viloyati

100 MBT

Jizzax viloyati

200 MBT

Surxondaryo viloyati

30 MBT

Samarqand viloyati

200 MBT

Namangan viloyati

SHAMOL ELEKTR STANSIYALARI

100 MBT

Navoiy viloyati

LOYIHALARNING ASOSIY KO'RSATKICHLARI

LOYIHALARNING UMUMIY QUUVATI

1 230 MBT

1 YILDA TABIIY GAZNING TEJALISHI

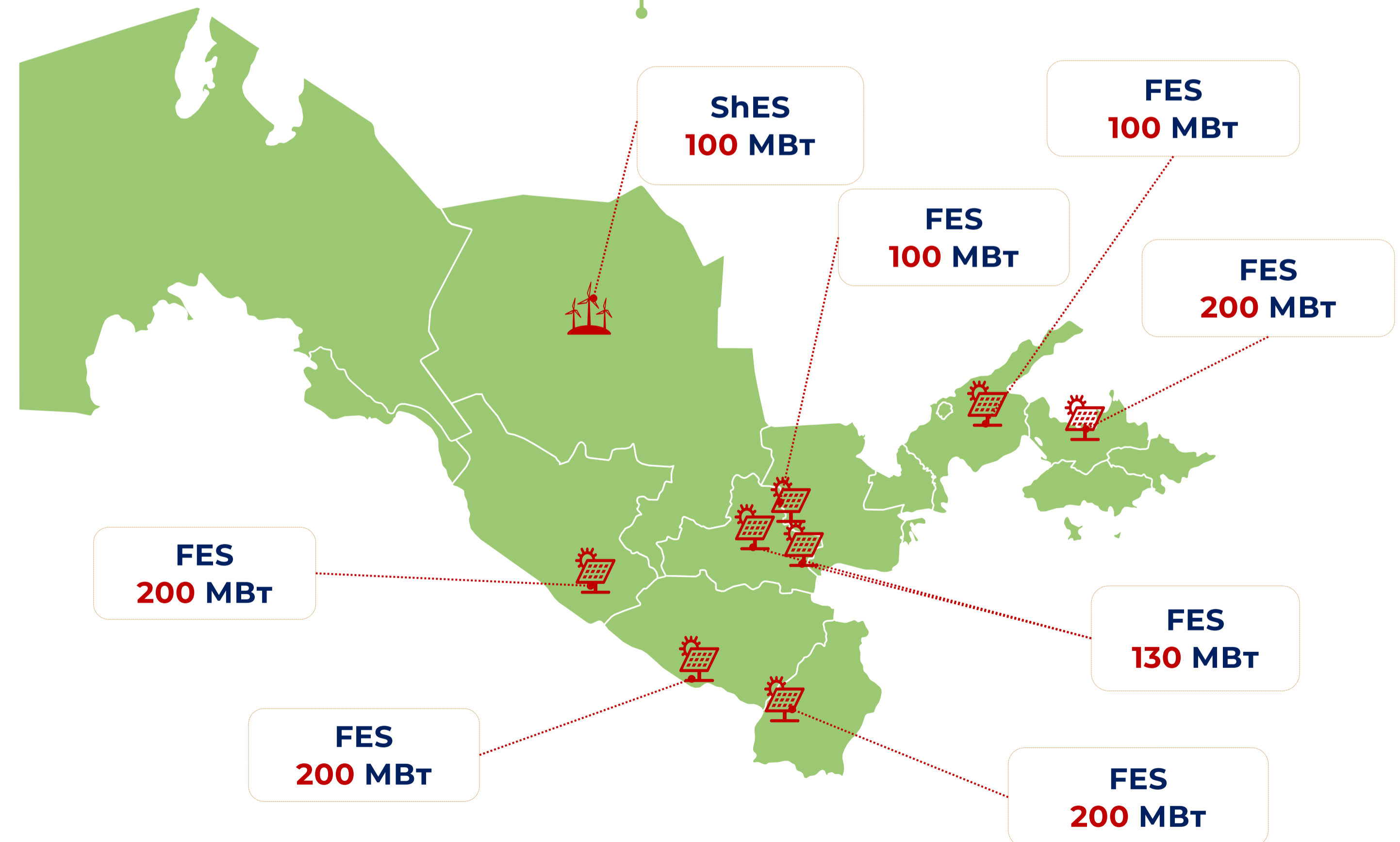
700 млн куб метр

ISHLAB CHIQRISHNING YILLIK REJASI

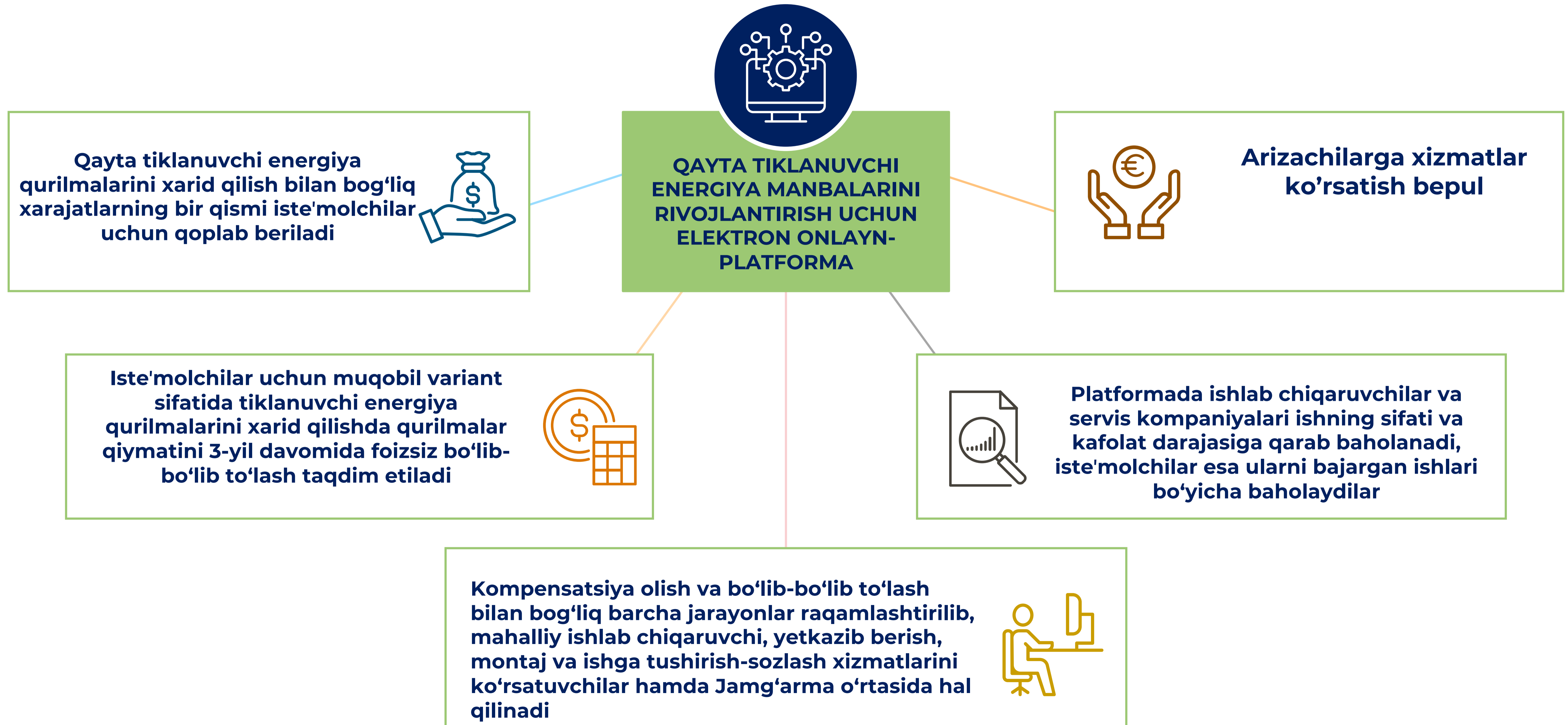
2,8 млрд кВт soat

INVESTITSIYALAR HAJMI

1,0 млрд doll

QAYTA TIKLANUVCHI ENERGETIKA UCHUN USKUNALARNI XARID QILISHGA OID KOMPENSATSIYA VA BO'LIB-BO'LIB TO'LASHNI TAQDIM ETISH TARTIBI

SANOAT KORXONALARIDA ENERGIYA ISTE'MOLINI AVTOMATLASHTIRILGAN BOSHQARISH TIZIMI

Tizim energiya samaradorlikni baholash, tahlil qilish, energiya sarfining ishlab chiqarilgan mahsulot hajmiga nisbatini monitoringini o'tkazib, keyinchalik monitoring va energetik tekshiruvlarni o'tkazish uchun obyektlarni tanlash maqsadida energetik resurslarning ishlab chiqarilishi va iste'moli, mahsulot ishlab chiqarish (xizmatlar ko'rsatish) bo'yicha ma'lumotlarni yig'ish, saqlash va qayta ishlash jarayonlarini avtomatlashtirish uchun mo'ljallangan.

Energiya tejash va energiya samaradorlikni oshirish sohasida yagona axborot tizimini shakllantirish;

Kelgusida energiya samaradorlikni oshirishni rejalashtirish va shu yo'nalish bo'yicha choralarni qabul qilish maqsadida energiya resurslari iste'molini tahlil qilish;

Energiya tejamkorlik sohasida boshqaruvning tezkorligi, samaradorligi va sifatini oshirish;

Birlamchi manbadan olinishi hisobiga axborot sifatini oshirish va statistik ma'lumotlarni batafsil aniqlashtirishni yaxshilash.

YAAT MAQSADLARI VA TIZIM YORDAMIDA HAL QILINADIGAN MASALALAR

YAAT korxonada energiya iste'molini boshqarishda qarorlarni qabul qilish sifatini yaxshilash barobarida yoqilg'i-energiya resurslari sarfi samaradorligini oshirish imkoniyatini beradi. Tizim prognozli tahlil imkoniyatlariga ega bo'lib, texnologik jarayonlar, uskunalarning xususiyatlarini va korxonada mavjud bo'lgan hisobga olish tizimlari bilan birlashtirilganini hisobga olgan holda, har bir muayyan ishlab chiqarish uchun moslashtirilishi mumkin. YAAT quyidagi masalalarni hal qiladi:

Ma'lumotlarni yig'ish, tizimlashtirish va tekshirish;

YOER samaradorligining indikatorlari monitoringi;

Energiya iste'moliga ta'sir ko'rsatuvchi omillarni va ularning ta'siri darajasini, shuningdek uskunalarning eng yaxshi/eng yomon ishlash rejimlarini aniqlash;

YOER iste'molini me'yorlash;

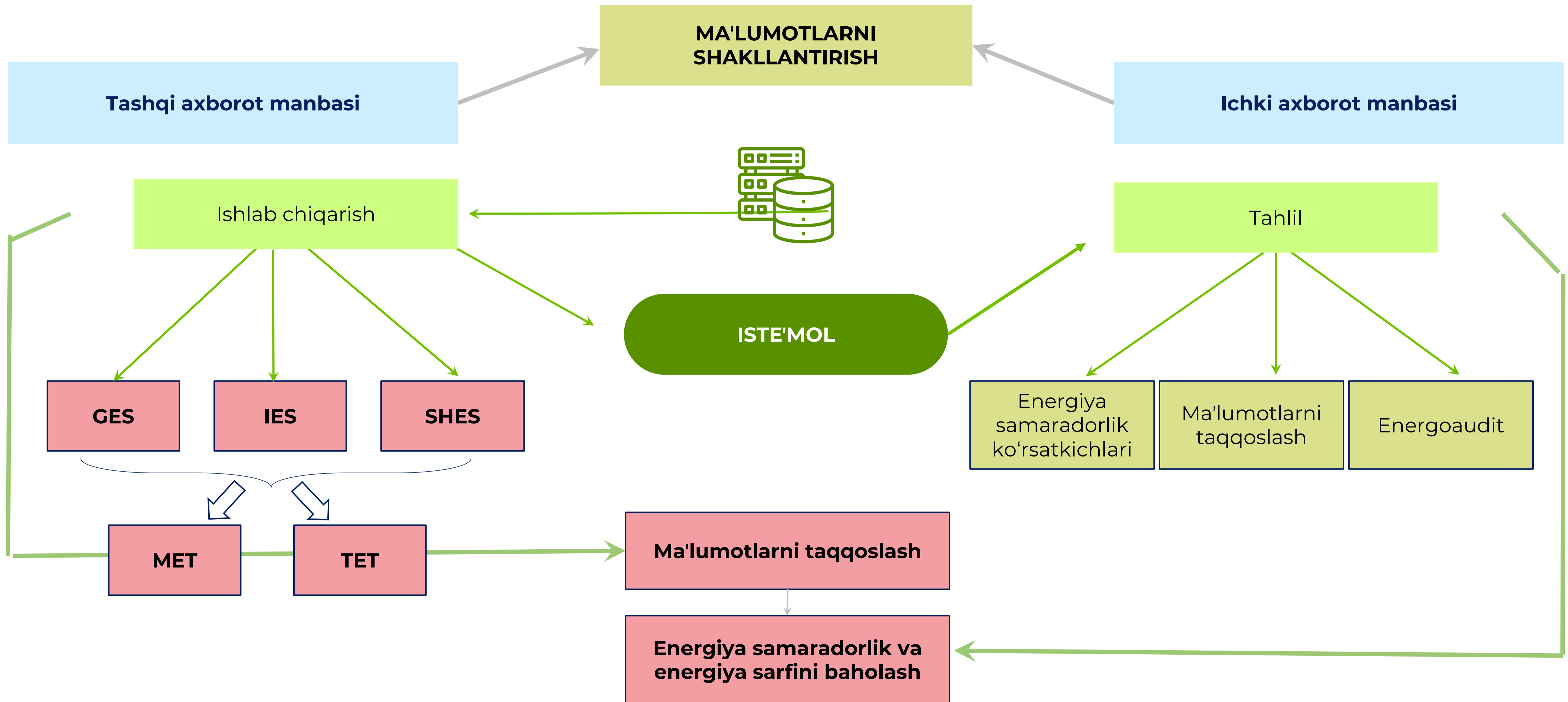

Energiya iste'moli me'yorlaridan chetlanishlarni aniqlash va ushbu chetlanishlar sababini tahlil qilish;

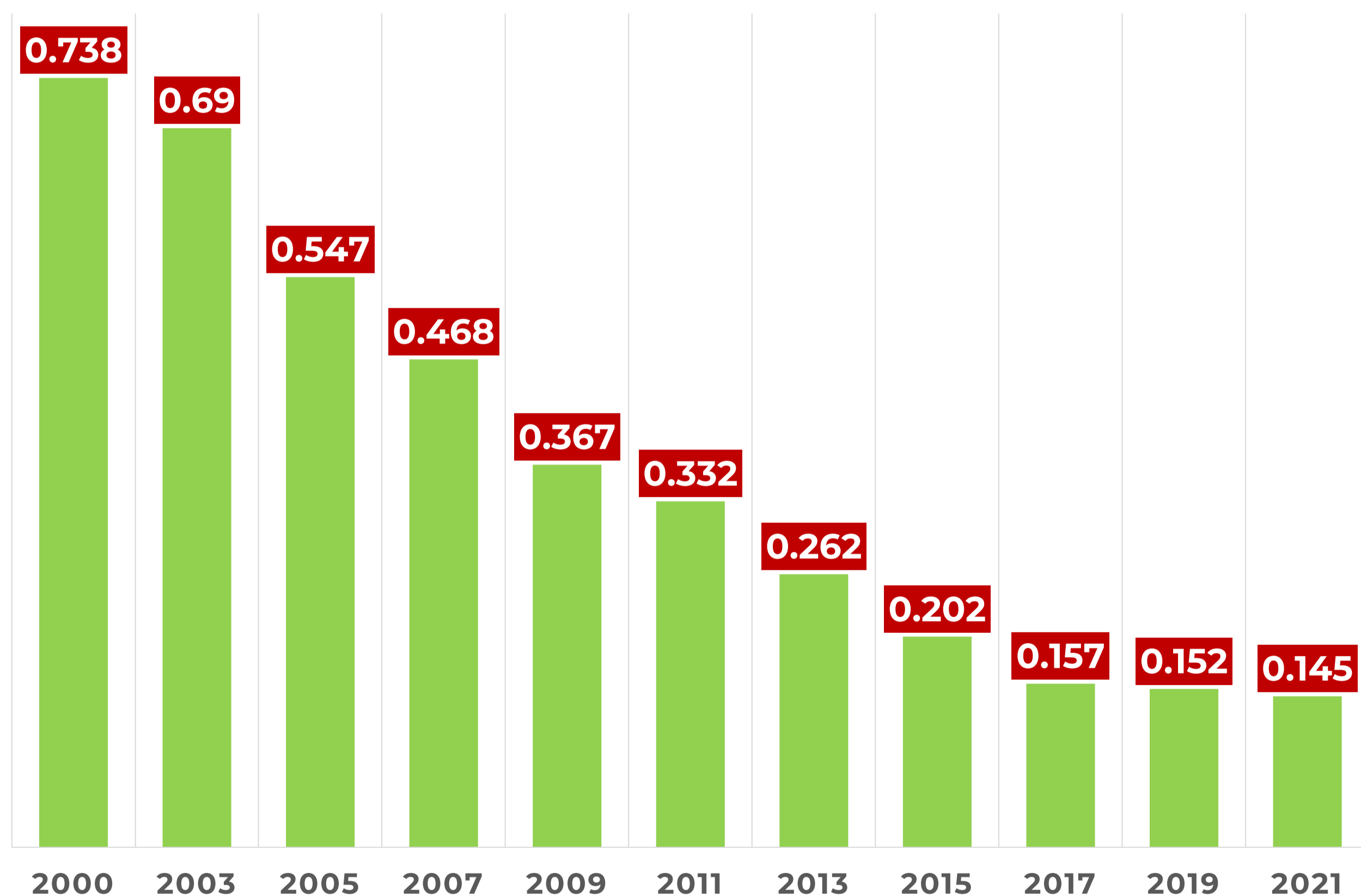
YOER iste'molini rejalashtirish.

СТРУКТУРНО-ЛОГИЧЕСКАЯ СХЕМА ЕИС

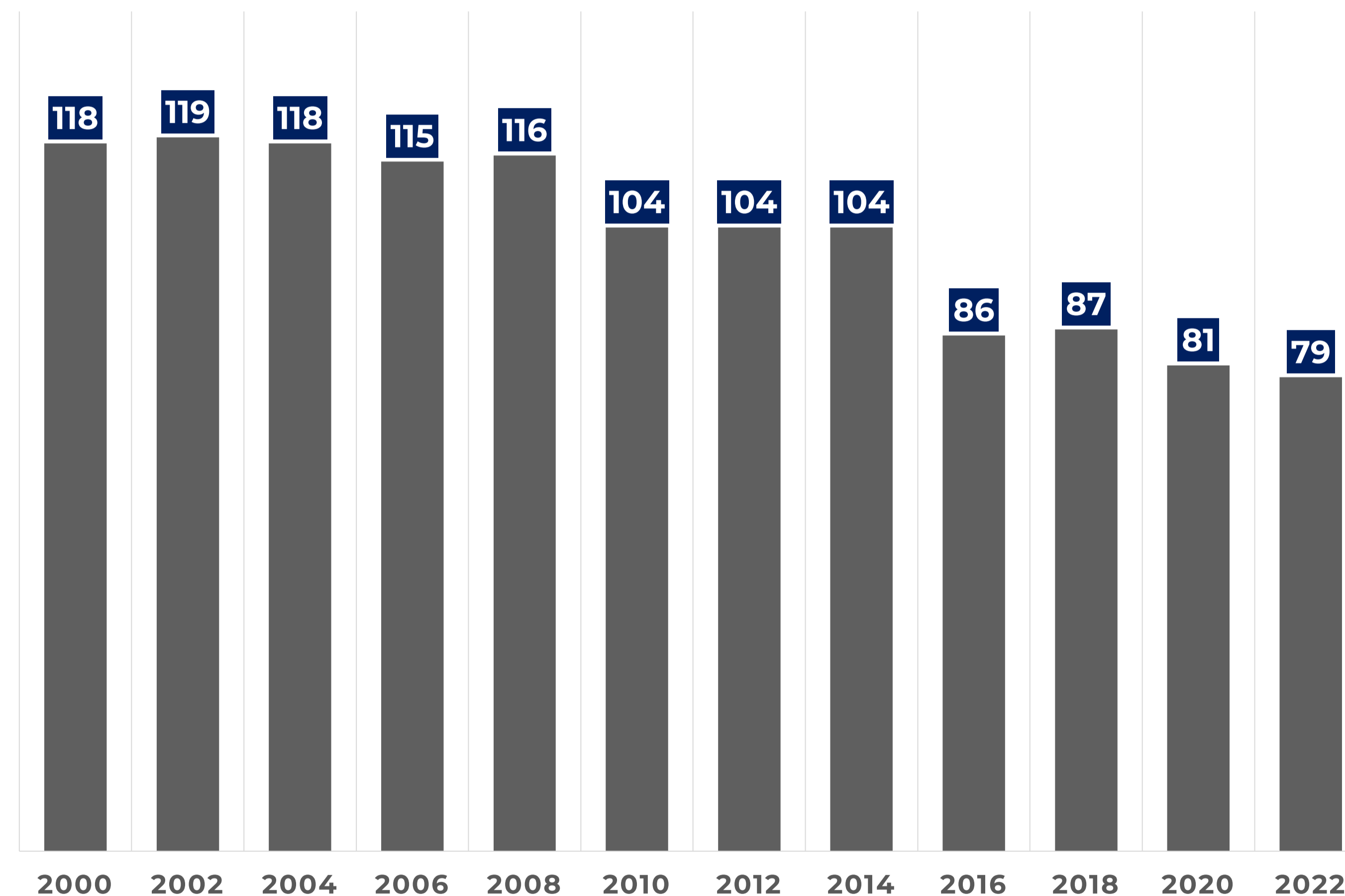
O'ZBEKISTON YALPI ICHKI MAHSULOTI BO'YICHA ENERGIYA SARFIDAGI O'ZGARISHLAR

КГ.Н.Э./ДОЛЛ

YOQILG'I-ENERGETIKA KOMPLEKSIDA (YOEK) HOSIL BO'LGAN ISSIQXONA GAZLARI TASHLANMALARI

МАН. ТОНН СО2

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT